

SLOVENSKO – Súbor informácií pre vnútorný trh

Politické pozadie

Európska energetická politika musí sledovať cieľ udržateľnej, konkurencieschopnej a bezpečnej dodávky energie. Ak bude EÚ pokračovať vo svojom terajšom kurze, tento kľúčový cieľ dosiahnutý nebude. V januári 2007 Európska komisia prijala energetickú politiku pre Európu. Táto bola podporená niekoľkými dokumentmi k rôznym aspektom energetiky a obsahovala akčný plán na splnenie hlavných výziev v oblasti energetiky, ktorým Európa čelí. Každý občan Európy musí byť informovaný o týchto výzvach a o úlohách, ktorých sa musí zhostiť preto, aby ich splnil. Plne funkčný vnútorný trh zvýši bezpečnosť dodávok a mal by mať za následok zníženie cien energie.

Kľúčové otázky

Otvorenie trhu na Slovensku pre zákazníkov okrem domácností v sektoroch elektrickej energie aj plynárenstva bolo implementované 1. januára 2005, pričom domácnosti budú mať možnosť výberu od 1. júla 2007. Konkurenčné prostredie sa k dnešnému dňu v oboch sektoroch príliš nerozvinulo a rovnako ako v prípade iných členských štátov je hlavnou prekážkou dominancia etablovaných spoločností. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy elektrickej energie je z pohľadu vlastníctva oddelený od hlavných výrobcov a dodávateľov, pričom prevádzkovateľ prenosovej sústavy plynu sa z právneho hľadiska odčlenil v júni 2006. Distribučné systémy elektrickej energie a plynu musia byť po právnej stránke oddelené od výrobcov alebo dodávateľov do júla 2007 pričom v prípade plynu bolo odčlenenie z právneho hľadiska ukončené a v prípade elektrickej energie sa očakáva jeho ukončenie v januári 2007. Ceny elektrickej energie na Slovensku prevyšujú priemer EÚ, pričom ceny plynu sú pod priemerom EÚ.

Prehľad trhu

Sektor elektrickej energie

Hlavnými účastníkmi na slovenskom trhu s elektrickou energiou sú jediný dominantný výrobca a tri veľké rozvodné/dodávateľské spoločnosti, ktoré pokrývajú celé územie krajiny. Slovenské elektrárne (SE) sú hlavnou výrobnou spoločnosťou s podielom na výrobe blížiacim sa k 84%. Troma distribútormi/dodávateľmi sú ZSE, VSE a SSE, sčasti (49%) vo vlastníctve E.ON, RWE a EDF v tomto poradí, zostávajúci podiel vlastní slovenská vláda. Tieto tri spoločnosti získavajú dodávky podľa dohodnutých podmienok od SE a každá má regionálnu oblasť distribúcie. V poslednom čase sa začal medzi nimi konkurenčný boj o zákazníka medzi priemyselnými podnikmi a firmami. Dodávateľské licencie boli taktiež udelené 18 iným spoločnostiam. Na trh vstúpilo niekoľko spoločností z Českej republiky vrátane ČEZ, pričom dodávateľia môžu získavať elektrickú energiu taktiež na českom, rakúskom a nemeckom veľkoobchodnom trhu. Okrem niekoľkých veľkých odberateľov sa k dnešnému dňu uskutočnilo málo významných zmien dodávateľov.

Plynárenstvo

Trh s plynom je na Slovensku charakterizovaný vysokým stupňom závislosti na jednom externom zdroji dodávok (Rusko) a dominanciou prevažne štátom vlastnenej vertikálne integrovanej spoločnosti. Slovensko je taktiež významnou tranzitnou krajinou plynu, jeho prenosová sústava tvorí významnú časť európskej plynárenskej siete vytvárajúcu dôležitú trasu transportu zemného plynu do krajín strednej a západnej Európy.

Slovenský Plynárenský Priemysel (SPP) v súčasnosti zodpovedá za dodávku všetkého plynu na Slovensku, ktorý zas všetok svoj plyn importuje na základe zmlúv s ruskou spoločnosťou Gazprom. SPP je taktiež vlastníkom prenosových a distribučných sietí. Po právnom odčlenení sietí je prístup umožnený aj pre iných potenciálnych dodávateľov, avšak doposiaľ na trh nevstúpili iné nové subjekty a preto nenastali žiadne zmeny dodávateľov. Približne dve tretiny plynu na Slovensku spotrebúvajú veľkí priemyselní spotrebiteľia a očakáva sa, že tento trh sa bude v budúcnosti rýchlo rozvíjať.

Zmeny dodávateľov a cenová úroveň

Zmena dodávateľov

Zhruba 1% spotrebiteľov zmenilo dodávateľa elektrickej energie, pričom v plynárenskom sektore nedošlo ešte k žiadnej zmene.

Objem spotreby elektrickej energie/plynu u ktorých došlo k zmene podľa skupín – kumulatívne od otvorenia trhu

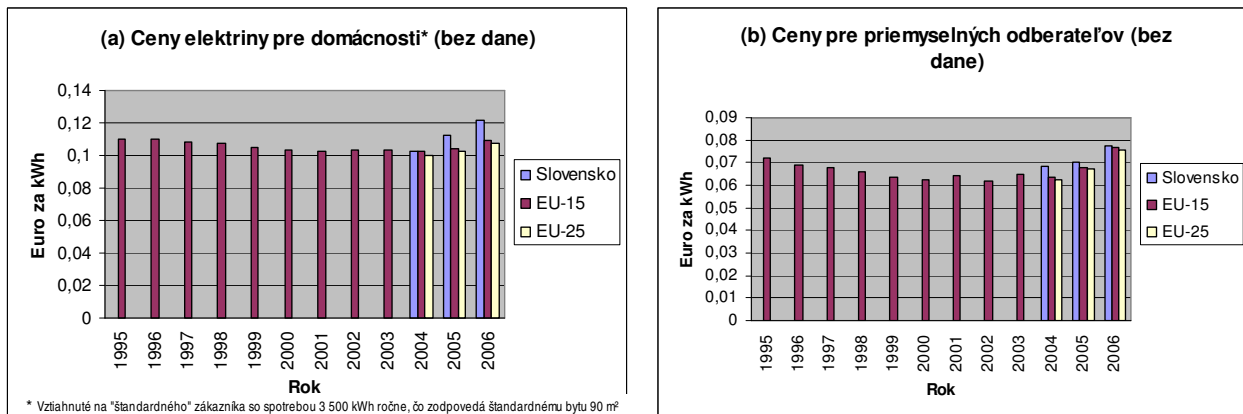
Zákaznícky segment	Elektrická energia	Plyn
Veľký a veľmi veľký priemysel	-	0%
Malý - stredný priemysel a podniky	0%	0%
Veľmi malé podniky a domácnosti	0%	0%

Zdroj: Európska komisia, Správa o postupe vo vytváraní vnútorného trhu s plynom a elektrickou energiou, SEC (2005) 1448

Ceny elektrickej energie

Priemerná cena elektriny pre domácnosti vzrástla od roku 2004 o 18,8% a v súčasnosti je približne o 13% vyššia ako európsky priemer. Ceny elektriny pre priemyselných odberateľov sú približne o 3% vyššie ako európsky priemer. Ceny pre priemyselných odberateľov sú v absolútnom vyjadrení nižšie ako ceny pre domácnosti.

Obrázok 1: Priemerné ceny elektrickej energie za jednu kWh

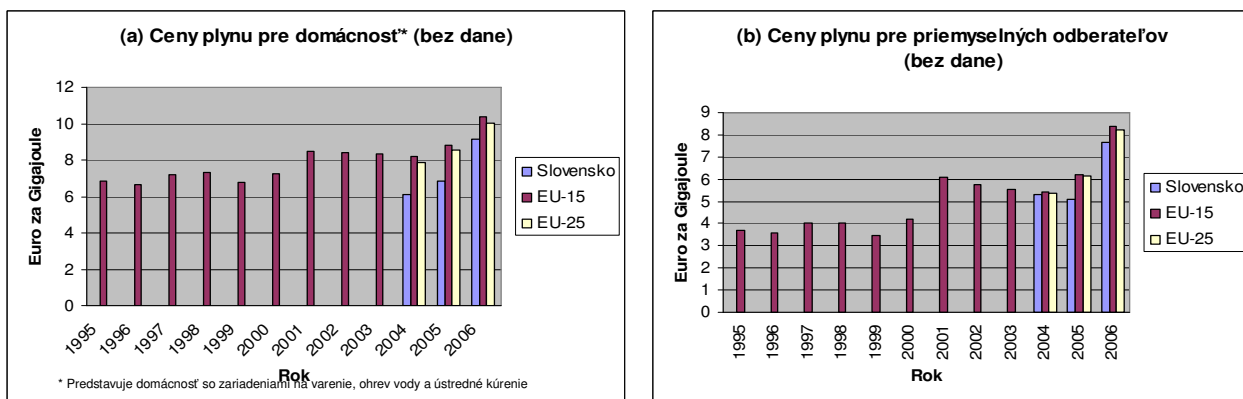

Zdroj: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>

Ceny plynu

Ceny pre domácnosť od roku 2004 vzrástli zhruba o 49% a sú v súčasnosti o 9% pod úrovňou európskeho priemeru. Ceny plynu pre priemyselných odberateľov vzrástli oproti roku 2005 o 57% a sú približne o 7% nižšie ako priemer EU-15 a EU-25.

Obrázok 2: Priemerné ceny zemného plynu za jeden Gigajoule

Zdroj: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>

Dalšie informácie

Viac o situácii na trhu s energiou v Slovenskej republike a iných členských štátoch nájdete na:

www.urso.gov.sk (slovenský úrad pre reguláciu cien energie)

http://ec.europa.eu/energy/electricity/benchmarking/index_en.htm (porovnávacie správy)

http://www.ceer-eu.org/portal/page/portal/EREGG_HOME/EREGG_DOCS/NATIONAL_REPORTS/2006

(národné správy)

Dalšie súbory informácií o Slovenskej republike a iných členských štátoch môžete nájsť na:

http://ec.europa.eu/energy/energy_policy/facts_en.htm

Čo znamená.....?

Koncentrácia: miera, ktorou sa malé množstvo spoločností podieľa na veľkej časti celkovej produkcie/dodávky.

Zmena dodávateľa: Rozsah v ktorom si zákazníci zvolili zmeniť svojho dodávateľa elektrickej energie/plynu alebo opätovne prehodnotili svoju dodávateľskú zmluvu s jestvujúcim dodávateľom.

DSO a TSO: Prevádzkovateľ distribučného systému a prevádzkovateľ prenosového systému v tomto poradí.

Nezávislý dodávateľ: dodávateľ, ktorý je nezávislý od výrobcov a prevádzkovateľov distribučných systémov.

Otvorenie trhu: miera akou majú zákazníci možnosť voľby alternatívnych dodávateľov.

Odčlenenie: proces oddeľovania prenosových a distribučných funkcií systému od funkcií generovania/výroby, prípadne dodávky.

Vertikálne integrovaná spoločnosť: spoločnosť, ktorá vykonáva činnosti na viacerých ako jednej úrovni dodávateľského reťazca, t.j. výroba/dovoz, prenos, distribúcia, prípadne dodávka.

Upozornenie

Názory vyjadrené v tomto dokumente neboli prijaté alebo v žiadnom zmysle schválené Európskou komisiou a nie je možné sa na ne spoliehať ako o názory vyhlásené komisiou. Komisia nezaručuje presnosť údajov obsiahnutých v tomto dokumente ani neprijíma zodpovednosť za ich akékoľvek použitie.